

KOLLÉGIUM

S Z A K M A I - M Ó D S Z E R T A N I , I N F O R M Á C I Ó S F O L Y Ó I R A T

Kiadja a Kollégiumi Szövetség

Alapította a Kollégiumokért Sajtóalapítvány

A tartalomból:

- **A KOLLÉGIUMI NEVELÉS
ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA**
- **EGY BATSÁNYI KOLLÉGISTA
EMLÉKEIBŐL**
- **A TANULÓK ALAPVETŐ
LELKI SZÜKSÉGLETEI**
- **EGY HONISMERETI
SZAKKÖR MUNKÁJÁRÓL**

X. évfolyam 2000. november

11

PÁLFFY MIKLÓS KERESKEDELMI KÖZÉPISKOLA KOLLÉGIUMA, GYŐR

PÁLFFY MIKLÓS KERESKEDELMI KÖZÉPISKOLA KOLLÉGIUMA, GYŐR

„Ki a gyermek képzelőtehetségére hat,
az egész valójának irányt ad.”
(Eötvös József)

Győr csodálatos barokk építésű „iskola-város”. A város 11 kollégiuma közül a miénk Győr központi helyén, a belvárosban található. Közel van a vasúti pályaudvarhoz és a vidéki buszmegállóhoz, ezért kollégistáink 2-3 perc alatt elérik azt, csomagjaikkal nem kell messze menniük.

Az épület egy része 1931-ben épült „Tanítók Házaként”. Az „Alapkö” ma is megtekinthető. 1970-es években építettek hozzá az új szárnyrészt, ekkor a textilipari tanulók otthona volt, majd 1980-tól a kereskedelmi és vendéglátó-ipari szakmára képzett tanulók otthona. Jelenleg a Pálffy Miklós Kereskedelmi Középiskola Kollégiumaként, az iskolával közös igazgatás alatt működik.

A kollégiumi férőhely 90 fő volt. 1995-ig kizárólag az iskola tanulói alkották a létszámot.

Az 1995/96-os tanévtől a Művészeti Szakközépiskola tanulói is kollégiumunkban nyertek elhelyezést.

4 fős nevelőtestületre várt 5 balettos tanulónak a felügyelete péntek délutántól szombat reggelig. (Szombaton a Nemzeti Színházba mentek táncórára a tanulók.) 1998/99-es tanévben Bercsényi Miklós Gimnázium és Szakközépiskola tanulói közül is fogadunk diákokat.

Jelenleg a Kereskedelmi Iskola tanulói, "Művészeti-s" tanulók (kimenő rendszerben), ill. Bercsényis tanulók élnek mindennapjaikat a kollégiumunk falai között.

1999 nyarán nagy előrelépés történt a kollégium életében. Győr Város Önkormányzatától 8 millió Ft-ot kaptunk felújításra. Hálás köszönet érte.

6-8 ágyas hálószobák helyett 3-4 ágyas szobákat sikerült kialakítani. Ez a lépés ideális lakhatási feltételeket teremtett. Természetesen, mint mindennek, ára van – a rendelkezésünkre álló 3 tanulószobából 6 db hálószobát alakítottunk ki. Az átalakításokat követően a kollégium befogadóképessége 72 főre csökkent. A fent említett összegből került sor az egész épület villanyhálózatának felújítására is. (A hálószobái konnektorokban nem volt áram.)

Kollégistáink, 1999 szeptemberében kül-

ső köntösében felújított kollégiumot vehettek birtokukba.

Mára azonban újabb újítási feladatok véghezvitele vált időszerűvé.

Berendezési tárgyaink (ágyak, íróasztalok, székek) megkoptak, elavultak, de jelenleg a felsorolt eszközök cseréje anyagi fedezet hiányában elmarad.

Az átalakításokhoz kapcsolódóan meg kell említeni, hogy korábban volt saját főzőkonyhánk, ma az „Ördögkonyha KFT” szállítja az ételt, így melegítőkonyhává alakult a régi jól felszerelt főzőkonyha.

Tanítványaink szabadidejének eltöltésére számos lehetőség kínálkozik.

Ezt szolgálja a klub szoba (TV, videó, music center), ami egyúttal a könyvtárszoba funkcióját is betölti.

A könyvtár kezdeti lépéseit, működését (szép- és szakirodalom, kézi szótárak, lexikonok, kötelező olvasmányok beszerzését) pályázati pénzforrásból teremtette meg.

Sportolási lehetőségre az általános iskolával közösen használt pályán van módunk, valamint az épületen belül pingpongozni tudnak a lányok, és kondíciójuk karbantartását egy szobakerékpár szolgálja.

Jövőbeni elképzeléseink között szerepel egy konditerem kialakítása, valamint az alagsorban társalgó, és foglalkozásokra külön terem létrehozása.

Évek óta jól működő diákköreink biztosítják a szabadidő tartalmas eltöltését. Ezek a következők: kézműves-virágműve (A diák környezetével szemben támasztott igényességét hivatott fejleszteni a szakkör, melynek keretében tároló dobozokat, csokrokat, koszorúkat készítenek), énekkar (Az ének szeretete, s a meglévő képességek elhanyagolásának megelőzése hívta életre ezt a foglalkozást.

Szintetizátor kíséretében énekelnek, s kérszülnek a diákok a kollégium által szervezett különböző rendezvényekre), tea-ház (Szamovárbán főzzük a különböző aromájú teákat, miközben indirekt irányítás mellett ismerkednek az illem és protokoll szabályaival, vagy egy sütemény recepttel.), média (Digitális fényképezőgép, és videokamera segítségével készítenek felvételeket a kollégium életéről. Fontos, hogy diákok készítik diákokról a

legkülönbözőbb szituációban – pillanatképek, életképek, rendezvények). Ezen diákkörök üdítően hatnak a napi 7-8 néhez tanítási óra után.

Kollégiumi hagyományokhoz ragaszkodnak diákjaink (Mikulás, karácsony, ballagás, ki mit tud).

A Városi Könyvtárral, az Ifjúsági Házzal rendszeres, jó kapcsolatot sikerült kialakítanunk. Előadásoknak, különböző kiállításoknak rendszeres látogatói a Kereskedelmi Kollégium diákjai.

Kollégiumunkban 2 db számítógép áll rendelkezésünkre. A Közoktatási Közalapítványhoz adtam be pályázatot, és remélni tudom kedvező elbírálását. A pályázat az informatikai oktatáshoz szükséges eszközök beszerzését támogatja. (A „Sulinet” programban mi nem részesülünk, csak az önálló kollégiumok.) Amennyiben pályázatunk eredményes lesz, kialakítunk egy önálló számítástechnikai termet, ahol lehetősége lenne tanítványainknak a gyakorlásra, a házi feladatok elkészítésére. (Iskolánkban a gépirás oktatása magyar- és idegen nyelven, számítógépen folyik, valamint a szakmai tárgyak otthoni feladatai is megkívánják a számítógép használatát.) A számítástechnika terem kialakításával újabb lehetőségünk nyílna a diákkörök palettájának szélesítésére is.

A kollégium valamennyi dolgozója – amellett, hogy a tanulási feltételeket megpróbálja maximálisan biztosítani – arra törekszik, hogy tanítványaink otthonosan érezzék magukat. (Így például a sötétítő függönyök, terítők varrása ügyes, szorgos kezeknek köszönhető.)

Iskolákkal, szülőkkel a kapcsolattartásunk rendszeres és folyamatos. Pozitív visszajelzéseket kapunk a szülőktől, a kollégiumi rend, fegyelem kialakításával elégedettek.

Mindezekkel összhangban tehát a tanulási feltételei biztosítottak, a permanens önképzés igényét próbáljuk kialakítani.

Kollégiumvezetőként arra törekszem, hogy *ne riadt csend, hanem derült rend* uralkodjék kollégiumunkban.

Gyurkovics Katalin
kollégiumvezető

A KOLLÉGIUMI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA

BEVEZETŐ

A társadalom várakozó figyelemmel fordul a közoktatási kollégiumok felé, felismerve, hogy a szabad iskolaválasztás, a tankötelezettség megvalósítása, az esélykülönbségek mérséklése, a társadalmi mobilitás növelése területén az iskolák mellett ezek az intézmények meghatározó szerepet játszanak. A kollégiumokkal szemben mutatkozó fokozott elvárás a családok azon növekvő igényéből fakad, hogy otthonos körülmények között adjanak lehetőséget az élményszerű közösségi együttlétre, alakítsák ki a családi élethez, a munkába álláshoz szükséges önállóságot, tartást, adják meg az együttműködés képességét és tapasztalatait, fejlesszék a gyermek önmagáért és környezetéért való felelősségének tudatát.

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja alapelveit ez az igény hívta életre. Az *alapelvek* elfogadását és közzétételét jelentős állomásnak tekinthetjük a bentlakásos intézmények történetében, mert a kollégiumok kezdeményezésére megszületett program kifejezi az intézménytípus pedagógiai rangját, közös irányt, mércét szolgáltat a fejlődésnek.

A kollégiumi pedagógusok közreműködésével és egyetértésével létrehozott dokumentum segíti a kollégiumokban folyó nevelőmunkát, a helyi pedagógiai programok módosításának tervezését. Bízom abban, hogy a közoktatási kollégiumok részére - a közeljövőben kiadandó - részletes tevékenységrendszert és foglalkozástervet is tartalmazó országos alapprogram olyan szakmai keretet biztosít, amely megalapozza a kollégiumi nevelés egész rendszerének megújítását és minőségi fejlesztését.

*Pokorni Zoltán s. k.,
oktatási miniszter*

KOLLÉGIUMI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA

a közoktatási kollégiumok részére

ALAPELVEK

Az Oktatási Minisztérium a kollégium társadalmi szerepe és a nevelési feladatok hatékony ellátása, valamint a szakmai munka összehangolása érdekében a kollégiumi nevelés cél-, követelmény- és tevékenységrendszerét a Kollégiumi alapprogramban fogalmazza meg. Az alapprogram - összhangban a közoktatási törvénnyel - megalapozza és kijelöli a szakmai fejlesztés irányait, valamint meghatározza a közoktatási kollégiumok nevelési alapelveit.

A kollégiumok az alapprogramra építve készítik el önálló pedagógiai programjaikat. Az alapprogramban megfogalmazottak tág teret engednek az intézmények szakmai önállóságának, hiszen a kollégiumi nevelés általános kereteit határozzák meg.

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja azokra a hazai és európai nevelési értékekre és haladó hagyományokra épít, amelyek megalapozták a jelenlegi magyarországi kollégiumi nevelést, különös tekintettel a humanista, nemzeti, közösségi értékekre, továbbá a tehetséges tanulók kiválasztásában és gondozásában, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásában, az esélykülönbségek csökkentésében, a kultúrákövetítésben betöltött szerepükre. Felhasználja - többek között - a pedagógiai, a pszichológiai, szociológiai tudományok korszerű kutatási eredményeit. Figyelembe veszi a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben, egyezményekben vállalt kötelezettségeket, a gyermekek nevelésével, oktatásával és védelmével összefüggő törvényeket, jogszabályokat.

I. A kollégium társadalmi szerepe

A kollégium a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye. Alapfeladata megteremteni a megfelelő feltételeket azon tanulók számára, akiknek lakóhelyén nincs lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítésére, a kisebbségi oktatásra, illetve akiknek a szülő nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A kollégium együttműködik az érdekelt iskolákkal, figyelembe véve azok pedagógiai célkitűzéseit. Tevékenysége során kiegészíti a családi és iskolai nevelést, egyben szociális ellátást, biztonságot és érzelmi védettséget nyújt. A kollégium a megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló "mikro-társadalomban" a közösségi együttélés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását. Ezzel a kollégium sajátos támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

A kollégium kiemelt társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy a tanulók számára - lakóhelyüktől és szociális helyzetüktől függetlenül - biztosítja a minőségi tudáshoz történő hozzáférést, így meghatározó jelentősége van az esélyteremtés és a társadalmi mobilitás elősegítésében.

II. A kollégiumi nevelés

A kollégiumi nevelés célja

A kollégiumi nevelés célja a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégiumi nevelés főbb alapelvei:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok érvényesítése,
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- a tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat;
- intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- az alapvető erkölcsi normák betartása;
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vétele;
- a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteltben tartása, fejlesztése;
- építés a tanulók öntevékenységre, önszerveződő képességére;
- a szülőkkel és a kapcsolódó iskolákkal való konstruktív együttműködés.

A kollégiumi nevelés feladatai:

• *A tanulási kultúra fejlesztése*

Az eredményes és hatékony ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Kiemeli a tanulási motívumok - az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyának - fejlesztését, hangsúlyt helyez annak előmozdítására, hogy az ismeretek elsajátítása ne csak kötelességként, hanem igényként is fogalmazódjék meg a tanulóknál, s így életprogramjuk részévé váljon a tanulás.

• *Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaaorientáció segítése*

A kollégium olyan változatos szervezeti és módszerbeli megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségi, neveltségi különbségeket kezelni képes.

A kollégium feladata a tanulók képességeinek felismerése, és kibontakoztatásuk segítése. Támogatja a tanulásban elmaradt tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy a választott iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. Létrehozza a tehetséges tanulók kiválasztására szolgáló rendszerét, segíti a tehetséges tanulókat képességeik továbbfejlesztésében, tudásuk bővítésében.

A kollégium - az iskolákkal együttműködve - valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést.

• *A közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése*

A kollégium - mint közösségi helyszín - a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség, stb.) fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra. A kollégiumnak feladata a családi életre (a családi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra, stb.) nevelés. E feladatok megvalósításában kiemelt szerepet, és megfelelő teret kap a kollégiumi diákönkormányzati rendszer.

• *Az egészséges és kulturált életmódra nevelés*

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium minden részletében otthonos, kulturált, esztétikus közegként működik, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket. A kollégium kulturális- és sportélete hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. A kollégium környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat, hogy érzékennyé váljanak a környezetük állapota iránt, életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt.

• *Az önismeret fejlesztése, a korszerű világkép kialakulásának segítése*

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti, tapasztalati alapjai. A természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottság, a személyes és szociális azonosságtudat fejlődését. A kollégium kiteljesíti a nemzetünk, nemzeti és etnikai kisebbségeink kultúrájának értékeit, nemzeti, történelmi és vallási hagyományainkat, jellegzetességeinket megismertető iskolai tanulmányokat, ezzel is erősíti a tanulók hazaszeretét.

A világról kialakított képben kiemelt helyet kap az Európához való kötődésünk, az európai kultúrkör. A nemzeti, etnikai kisebbségi tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott kisebbséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzeti, etnikai kisebbségi kultúrájának, nyelvének szokásainak ápolása és fejlesztése.

III. A kollégium működése

Személyi feltételek, elvárások

A kollégiumban a nevelési feladatokat - a közoktatásról szóló törvényben meghatározott végzettséggel és szak-képzettséggel rendelkező - nevelőtanár végzi, aki

- rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik,
- képes a nevelési folyamat megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások alkalmazásában,
- egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgálhat a kollégisták előtt, - megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, bizalmat és szeretetet helyezi előtérbe,
- folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben résztvevő személyekkel, intézményekkel, kisebbségi szervezetekkel, önkormányzatokkal,
- szakmai tevékenysége során együttműködik a kollégiumi nevelőtestület vezetőivel és tagjaival.

A kollégiumban a nem pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak munkáját is a gyermekközpon-túság, a nevelés eredményességének támogatása jellemzi. Jelenlétük, megnyilvánulásai, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényező.

Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, szolgálja a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak. Megteremti - a jogszabályi előírásoknak megfelelően - a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit.

A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

A kollégiumi élet megszervezése

A kollégium - belső életének szabályozása során - biztosítja a gyermekek optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, figyelembe véve a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai - a jogszabályi keretek között - a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak. A belső szabályozás kiemelt eszköze a pedagógiai ösztönző rendszer működtetése.

A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégium diákönkormányzata. Választott tisztviselői révén részt vesz a diákközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok, végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. A diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerik - és a mindennapi gyakorlatban válnak képessé felelősen alkalmazni - a demokratikus érdekérvényesítés, problémamegoldás és konfliktuskezelés technikáit, módszereit. A kollégium a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, erősítve a kollégiumi közösség egységét és tartósságát.

A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium, nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében, rendszeres kapcsolatot tart a szülővel, szülői közösségekkel, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, a település - a tanulók nevelésében érintett - intézményeivel, civil szervezeteivel, szakmai közösségekkel. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező. A kollégiumok pedagógiai programjukban rögzítik a különböző jellegű kapcsolattartás formáit és módszereit, melyek alkalmazkodnak a kollégium feladataihoz.

IV. A kollégiumi tevékenység szerkezete

A kollégium - igazodva a közoktatási törvény rendelkezéseire - a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket - annak céljától, jellegétől függően - csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi. Külön figyelmet fordít a nemzeti és etnikai sajátosságokra.

A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások:

• *Tanulást segítő foglalkozások*

- a napi felkészülést szolgáló tevékenység közvetlen tanári irányítással, meghatározott időkeretben, nyugodt felkészülést biztosító tárgyi környezetben csoportos, illetve egyéni foglalkozás keretében történik;
- a differenciált képességfejlesztés - a valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatása, valamint a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása - szervezeten, a kollégiumnak az iskolákkal együttműködve kialakított programja alapján történik;
- az iskolában szerzett ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében a kollégium különböző szakköröket, diákköröket szervez.

• *A tanulókkal való törődést biztosító foglalkozások*

- a személyes törődést biztosító foglalkozásokon a tanulók feltárhatják egyéni problémáikat, ezek megoldásá-

ban számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére;

- a csoportfoglalkozások keretében elsősorban a tanuló-csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek megbeszélése, értékelése történik; A foglalkozások célja, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait; a konfliktuskezelő képességet. A tanulók életének, egészségének védelme érdekében hangsúlyt kap a prevenció tevékenység (balesetek-, káros szenvedélyek - dohányzás, alkohol, illetve drogfogyasztás, stb. - kialakulása).

• Szabadidős foglalkozások

- a szabadidős foglalkozásokon meghatározó szerepet kap az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az önkiszolgáló képességek fejlesztése, a diáksport, a természeti környezet megóvása, ápolása;
- a foglalkozások során hangsúlyt kap a gyermekek irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek fejlesztése, a kollégiumban élő nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó tanulók anyanyelvi, nemzetiségi kultúrájukhoz való kötődésének erősítése;
- a kollégium által szervezett kirándulások során a tanulók megismerik történelmi, kulturális és természeti értékeinket; a különböző rendezvények erősítik a kollégiumi közösséget;
- a kollégium szakmai foglalkozások szervezésével segíti
  - a működésében fontos szerepet betöltő, az önkormányzati rendszerbe illeszkedő - diákkörök fejlődését.

A kollégium pedagógiai programjában meghatározza a tanulók számára kötelező, választandó, illetve választható foglalkozások körét.

V. A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium - a szülővel és az iskolával együttműködve - hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában. A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának, és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi;
- ismeri nemzetünk, nemzeti és etnikai kisebbségeink kulturális, történelmi hagyományait.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

A kollégium a nevelési folyamat eredményességének, hatékonyságának javítása érdekében a COMENIUS 2000 közoktatási minőségfejlesztési programban, valamint az alapprogramban meghatározott követelményeknek megfelelően folyamatosan fejleszti működését.

JOGÁLMOK

Napjainkban három alapvető jogalkotási probléma jelentkezik az iskolákban: a jogszabályok figyelmen kívül hagyása mellett gyakran előfordul, hogy az intézmények nem saját hatáskörükben járnak el, illetve nem jogi kérdést tesznek jogi normává - vélte Bíró Endre, a Jogok az iskolában?! címmel napvilágot látott kiadvány szerzője egy budapesti sajtóbeszélgetésen.

Problémának tartotta, hogy a jogi normák nem mindig jelennek meg az intézmények mindennapos gyakorlatában. Hangsúlyozta: az iskolának nem arról kell szólnia, hogy a diák fél a pedagógustól, a tanár tart az igazgatótól, az igazgató pedig az intézmény fenntartójától.

Amikor jogokról beszélünk, más jogainak betartásáról is beszélünk, fogalmazott Bíró Endre, aki kifogásolta azt is, hogy a pedagógusok gyakran a közoktatási törvényben foglaltak ismerete nélkül kapják kézhez diplomájukat. A helyzet javítása érdekében a Diákjogi Charta kezdeményezője a jogalkotásról, illetve értelmezéséről szóló egyetemi-főiskolai jegyzet összeállítását tervezi.

Csizmár Gábor, a könyv közoktatási szaklektora, az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottságának tagja úgy vélte, túl sok a jogi norma, bizonyos esetekben túlszabályozottság jellemző. A kiadványt a budapesti sajtóbeszélgetésen méltatta Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok miniszteri biztosja. Mint mondta, a könyv közérthető nyelven tolmá-

csolja a jogszabályok olykor bonyolult szövegét.

Elhangzott: a diákok, szülők, pedagógusok jogait összefoglaló kiadvány a szerző, a Jog a pedagógiában című szakkönyvének rövidített, a 2000. január 1-jétől hatályos jogszabályokkal kiegészített változata.

Bíró Endre 188 oldalon nyújt betekintést az iskolák nevelési, oktatási gyakorlatában felmerülő problémákba. Az érdeklődők többek között megtudhatják, mit kell tenni a pedagógusnak, ha drogfogyasztást észlel diákjánál, vagy hogy törvényt sért-e az osztályozás. A szerző szót ejt könyvében az iskolai öltözködésről, hajviseletről, az iskolai dohányzás, alkoholfogyasztás problémájáról.

Forrás: MTI

HAJDANÁBAN-DANÁBAN

(Egy Batsányi kollégista emlékeiből)

A PATRÓNUS

Minden népi kollégistának volt két úgynevezett patronálója, azaz olyan felnőtt személy, aki azon túl, hogy érdeklődésével kitünteti a kollégistát, anyagilag is hozzájárul neveltetéséhez. Nagyon jelképes összegek voltak ezek, 20-50-100 forint évente. Egyedül én dicsekedhettem olyan patrónussal - legjobb emlékezetem szerint -, aki egymaga ezer forintot fizetett. Ezer forint akkoriban egy vagyont ért. Apám négy havi fizetése lehetett annyi. A gazdag mecénásra apám akadt rá, ma úgy mondanám, ő szervezte be.

A dolog úgy állt, hogy az egykori igen hosszú nevű uradalom, a Várpalota-Hajmáskéri Honvéd lö- és gyakorlótér csőszpusztai gazdasági felszabadulás után maradt honvédségi tulajdonban, felügyeletileg a HM-hez tartozott és három-négy puszta központféléje lett. Csőszpusztához tartozott többek között Királyszállás is, jól felszerelt vadászkastéllyal, a Bakony egyik legcsodálatosabb helyén, ahol annak idején megfordult Gömbös Gyulától vitéz Szombathelyi Ferencig sok nagy fej. Csendes, jó levegőjű hely, a vadon közepén, távol minden lakott településtől. A demokratikus hadsereg több vezető tisztje is felkereste Királyszállást, rövidebb-hosszabb pihenőre, pár napos vadászatra, s ezek ellátása apám feladatai közé tartozott. Egyszer maga a miniszter is leköltözött a vadászkastélyba, aki nem más volt, mint Veres Péter, a Nemzeti Parasztpárt elnöke, író és mellesleg honvédelmi miniszter.

Régi szolgálta volt akkor már szegény jó apám, sok mindenhez hozzácsokolt, volt már vezetője is fent nevezett gazdaságnak a maga négy elemijével, a front alatt és közvetlen után, a sarzsikat is úgy-ahogy megszokta, de hát a miniszter, akárhogy is veszszük, nagy úr. Minden ügyekezettelükkel azon voltak,

hogy a nagy tisztességen csorba ne essék, érezze jól magát a magas vendég, akivel ráadásul a felesége is veletart.

Rendben is ment minden. Jöttek a hírek, hogy az "öreg" igen rendes ember, nem is katonaruhában van, aztán átjár az istállóba a kocsisokhoz beszélgetni, meg effélék. Egyik nap a miniszter segédtisztje, egy százados telefonált, hogy a miniszter bajtárs kéreti apámat beszélgetésre.

- Talán a gazdaságvezetőt kéri, Tóth alezredest. Én csak írrok vagyok. - szólt vissza apám.
- Nem, kérem, nincs tévedés, Önt kéri Kerner bajtárs, személy szerint.

Apám elbeszélése találkozásukról anekdotába illő, később valahányszor szóba került, jókat kacagtunk rajta. Tél lévén, pálinkával kínálta Juliska néni, Péter bácsi felesége, meg tepertős pogácsával, száraz kolbásszal. Péter bácsi a pusztai emberek élete felől érdeklődött, kérdezgette, hogy boldogulnak azok az úrgazdák, akik faluszéli szomszédaink Tésen. Kellene őket segíteni innen az állami gazdaságból. Kérdezett a családról is, így került szóba, hogy népi kollégista vagyok Veszprémben.

Kérés nélkül ajánlotta fel a segítségét, s az ezer forintot. Nem tartozik szorosán a történethez, csak mint irodalomtörténeti tény emlitem, itt írta meg, ezekben a hónapokban Királyszálláson a Paraszti jövő című könyvét, amely röviddel megjelenése után bezúzásra került.

A NAPOS

A népi kollégiumban is voltak közlegények és tisztok, azaz tisztségviselők. Választottuk őket rátermettségük alapján. Volt azonban egy nagy hatáskörrel és felelősséggel járó tisztség, amelyet minden kollé-

gista kivétel nélkül gyakorolt, a naposság.

A napos egy napra szóló parancsnoki beosztás volt. Tevékenysége már az előző napon megkezdődött azzal, hogy takarodó után a naposfüzetet átvette a leköszönő napostól. Egyik feladata lesz a napló vezetése. Reggel 6-kor ébreszt, nálunk például a folyosói villanycsengővel. Pál perccel azután ellenőrzi a szobákat, van-e lusta kollégista, aki ágyában, pokróc alatt akarja elblijcelni a reggeli tornát. Ha akad ilyen, márpedig miért ne akadna, intézkedik. Már az elején le kell szögeznünk, goromba módszerek alkalmazása nem jöhetett számításba. Pl. a szalmazsákostól padlóra döntés, vízzel kiöntés. E "könynyű" módszerek, melyekkel példának okáért Vágó Pista, egy tagbaszakadt kollégista társunk első napos beosztása alatt élt, felváltattak a későbbiekben nehezebb, mondhatni a legnehezebb módszerekre: a meggyőzésre.

Emellett a naposság a parancsnoklás elsajátításának gyakorlati iskolája volt. Jellemformáló iskola. Előbbi példánál maradván, a napos több eszköz közül válogathatott, a tiltottakon kívül: könyöröghetett, cselhez folyamodhatott, a szövetkezeti elnökhöz futhatott segítségért, rá is hagyhatta, stb.

A reggeli torna az udvaron általában 20 percig tartott és csak a legritkább esetben maradt el. Ha szakadt az eső, havazott, vagy nagyon hideg volt. Mosakodás, ágyvetés után 6.30 - 7-ig reggeli szilencium a tanulószobában, utána reggeli. A feszes időbeosztásról, annak betartásáról a naposnak kellett gondoskodnia.

Reggeli után a kollégium épülete kiürült, a napos is iskolába ment. Otthon csak a magántanulók maradtak és a betegek. Délután ismét elfoglalta a helyét a napos-asztalnál. A négyórás szilencium alatt 2-től 6-ig

maga is tanult, s közben ügyelt arra, hogy a tanulási idő rendjét senki ne zavarhassa.

Vendégeket, barátokat ez idő alatt a kollégista nem fogadhatott. Ha otthonról volt valakinek látogatója, engedéllyel lejöhetett a hálószobába. Vacsora után szabadfoglalkozás, meghatározott napokon kollégiumi estek, társas ének, népi tánc tanulás, kritika-önkritika estek stb. voltak. A napos minden eseményt feljegyzett a napos-füzetbe, a legaprólékosabban. Visszalapozgatva, e kollektív naplóból megtudható a népi kollégium egy napja, összességében pedig egész, sokszínű élete.

Mi, a Batsányi János Népi Kollégiumban 28-an voltunk kollégisták, így havonta egyszer került ránk a naposság, s ki lassabban, ki gyorsabban, belekóstolván a parancsnoklás és az engedelmeskedni tudás fegyelmeibe, betanult, vagy ha úgy tetszik betört.

Ha a szabadság, a szükségszerűség felismerése, a népi kollégista felismerésén a rendszeres tevékenység szükségességét, még örömet is lelte, lelhetne benne. Megtanulta, hogy az engedelmeség nem azonos a megalázkodással, a parancsnoklás pedig a hatalmaskodással. Kialakult és folyvást erősödött a népi kollégistában egy egészséges önkontroll. A közösség ebben tevőlegesen segített kíméletes, de esetenként bizony kíméletlen kritikával.

A NÉPBÍRÓSÁGRÓL

A zordon elnevezésű önkormányzati szerv általában 5-7 tagú volt.

Hivataltól a népi kollégium igazgatója elnökölt, tagjai egy-egy szobaszövetkezetet képviseltek.

A népbíróság nem fegyelmező szerv lévén, csak akkor ülésezett, ha a szükség úgy hozta. Volt egy népbírósági tárgyalás, amelyre jól emlékszem. Nyilvános volt, a nagy tanulószobában, a teljes tagság előtt zajlott. Egy lopás volt az egyetlen napi-rendi pontja. Vati Sanyinak eltűnt a tanulószobai fiókjából 10 forintja. A tettest, vagy tetteseket nem találták meg, az elkövetőnek nem volt bátor-sága önként jelentkezni.

Az elkövető én voltam. Egyetlen enyhítő körülmény jöhetett magam előtt számításba, hogy nem csak magamnak loptam. Most, annyi év után, könnyítendő lelkiismeretesen elmondom annak az átkozott zöld 10 forintosnak a történetét. Kezdem azzal, hogy minden hónapban kaptam otthonról 20 forintot. Ez volt a zsebpénzem. Apám, pontos ember lévén, fenti összeget mindig a hónap azonos napján küldte meg, s ebben már-már olyan biztos lehettem, mint hogy reggel felkel a nap.

Abban a hónapban késett a pénz. Moziba szerettünk volna menni, mind közül én a legjobban. Besurranni a moziba nem akartunk, mert ha netán elkapnak kollégistát, a népi kollégiumot éri szégyen. Pénz meg nincs. A "haditanácson" én vettem fel, ahol Vágó Pistával és Ertli Miskával tanácskoztunk, hogy a tanulószobában mellettem ülő Vati Sanyi fiókjában láttam a tízest, azt elkérjük, s ha megjön a húszasom, visszadom neki. Sanyi pechünkre hazautazott szombaton, kérni nem tudtunk tőle.

A tízest kérés nélkül kivettem. A fiókot feltörni nem kellett, mivel nem zárta senki sem a fiókját, sem a szekrényét. A vasárnap délutáni mozielőadásra mentünk el, valami cowboy-filmet játszottak. Időközben Sanyi is hazaért, kereste a fiókban hagyott pénzét.

Tudom, amikor hazaértünk, akkor kellett volna azt mondanom, ne keressétek, én tettem, nem lett volna szabad, rövidesen visszaadom. De én gyáva voltam. Hallgattam. Pista és Misi is, betyárbecsületből.

Szokolszky István igazgató, a népbíróság elnöke csak annyit mondott a tárgyalás végén a megszeppen, büntudatos társaságnak: a 10 forintot minden kétséget kizáróan ellop-ták, s a tolvaj köztetek van, az fáj, hogy mostantól nem tudok hinni egyikkötőknek sem. Gondoljátok csak meg, 27 embert oldhatna fel a gyanú alól egy ember közületek. Miért hallgat, miért teszi pellengérré az egész közösséget?

Így maradt akkor miattam, az én gyávaságom miatt a vádlottak padján 28 kollégista, magamat is beleértve. Annyi év után, ma is tisztán hallani vélem igazgatónk kétségbeesett hangját: - Hát hogyan higgyek ezek után nektek, édes gyermekeim?

A zöld tízforintos nekem egy életre szóló tanulsággal szolgált.

Ui.:

A kollégisták olyan mértékben szégyellték a lopást és a vállalás hiányát, hogy hárman helyeztek el 10-10 forintot észrevétlenül a meglopott kollégista fiókjába.

Kollégium

KÉSZÜLT AZ OKTATÁSI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

Kiadja: a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség, a „Kollégiumokért” Sajtóalapítvány megbízásából
Felelős kiadó: Horváth István **Főszerkesztő:** Benda János **Alapító főszerkesztő:** dr. Benedek István
Rovatszerkesztők: Fuchsné Hattinger Zsuzsanna, Gulyás Béla, Takács Ernő, Dr. Csépe György, Pethes Zoltán,
Szerkesztőség címe: Körösy László Középiskolai Kollégium 2500 Esztergom, Szent István tér 6. Tel./fax: 33/412-813
Terjesztés: Pethes Zoltán, Tel.: 30/9-376 - 042; **Előfizethető a kiadó címén:** 1417 BUDAPEST, Pf.:11. Tel./fax: (1) 352-9601
E-mail: kollegiumiszovetseg@mail.mata.v.hu **Honlap:** www.kollegiumiszovetseg.mata.v.hu **Példányszám:** 1500 **Ára:** 112 Ft

A TANULÓK ALAPVETŐ LELKI SZÜKSÉGLETEI

E folyóirat 1999. decemberi számában "Az elismerés iránti igény, mint szükséglet" címmel írtam egy tanulmányt. A megjelenését követő ez irányú beszélgetések során aztán A. Maslow és C. Rogers által kidolgozott alapokból kiindulva további hat szükséglet körvonalazódott meg, azok pedagógiai konzekvenciáival együtt. Nevezetesen:

- Ad.1. Az érzelmi védettség, biztonság és az odafordulás szükséglete
- Ad.2. Az elismerés iránti igény, mint szükséglet (erről írtam 1999. decemberében)
- Ad.3. Az új tapasztalatok iránti igény, mint szükséglet
- Ad.4. A tanuló szabadság iránti szükséglete
- Ad.5. A tanuló önmaga és mások iránt érzett felelősségének szükséglete
- Ad.6. Az esztétikai élmények iránti szükséglet
- Ad.7. A tanuló szükségletei belső állapotainak spontán kifejezése.

A lelki fejlődéssel természetesen összefüggő minden egyes szükséglet magatartási aspektusok és követelmények egész sorát foglalja magába. Ez utóbbin, nevezetesen a követelmények során nem csupán a tanulóval szembeni, de a pedagógus és a pedagóguskollektíva önmagával szembeni követelményeit is érttem.

Az is nyilvánvaló, hogy az egyes szükségleteket a pedagógiai tevékenység komplex folyamatában nem lehet egyértelműen elhatárolni, hiszen a tanuló is mindig egész személyként van jelen a pedagógiai szituációban.

Mint ahogy ez irányú felfogásom sajátos aspektusa az is, hogy a tanulók szükségleteit nem foghatjuk fel oly készletekként, melyekhez a pedagógusnak, a szabad kibontakozás feltételeit kell csupán biztosítani.

Ha már beláttuk, átértettük, mennyire fontosak is ezek a késztetések, az ezeket előhívó szükségletek, érvényre jutásuk a pedagógiai helyzetek közepette mindenekelőtt attól függ, miként viszonyul hozzájuk a pedagógus és melyek kielégítését ösztönzi, "provokálja". Ezen a ponton már a személyiség kialakulásának dinamikájához kapcsolódtunk.

Maslow nyomán állítom, hogy a szükségletek kielégítésének "természetes joga" kötelezi a pedagógust. Éspedig arra, hogy

ezek megvalósulását humánus értékorientációk segítségével biztosítsa.

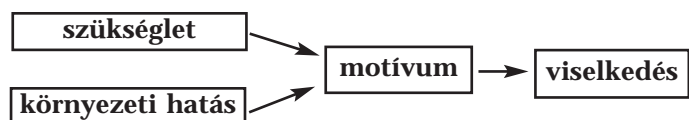
Míndez természetesen olyan pedagógus-személyiséget feltételez, aki fel- és elismeri a tanuló szükségleteit, mivel önmagában is képes észlelni ezek hatásmechanizmus-működésének ilyen vagy olyan következményeit.

De mi is a szükséglet?

A szükséglet mindig valaminek a hiányát vagy hiányos voltát jelzi a szervezetben. S miután a pszichikus működések is fiziológiai - azaz életjelenségek, komplex hatásaik a magatartást, viselkedést és teljesítményt feltétlenül meghatározzák.

A szükségletek kielégítése, csökkentése, netán megszüntetése érdekében keletkeznek a motivációk.

Ezekre, - miután az emberi személyiség nyílt rendszer - a mindenkori helyzet, a környezet meghatározó hatást fejtenek ki.

A Carver-Scheier szerzőpáros szerint - a példának okáért az az iskoláskorra vetítve - a külső körülmények és a belülről ébredő motivációk között a következő kapcsolat van:

(lásd táblázat)

Általában elmondható, hogy bizonyos viselkedés megjelenése annál valószínűbb, minél erősebb a mögötte álló szükséglet, illetve motiváció.

Most jutottunk el a viselkedés, cselekvés hatékonyságához, a teljesítményhez.

Valamely konkrét egyéni viselkedést mindig a helyzetből adódó körülmények és az egyéni szükségletekből fakadó motivációk együttesen határoznak meg.

$$\text{VISELKEDÉS} = \text{helyzet} + \text{motiváció}$$

És minden teljesítmény alapvető lélektani feltétele a képességek és a motiváció, valamint a helyzet, a szituáció.

$$\text{TELJESÍTMÉNY} = \text{motiváció} + \text{képességek} + \text{szituáció}$$

Jó okunk van rá tehát, hogy a tanítási-nevelési szituációkat jól megszervezzük a tanulókat helyzetbe hozzuk.

Gajdár István tanár

KÖRNYEZETI HATÁS	ÉBREDŐ MOTÍVUM
TÁRSASÁG HIÁNYA	Új kapcsolatok, barátságok, kötődések iránti vágy.
VESZEKEDÉSEK A CSALÁDBAN, ISKOLÁBAN, stb.	Nyugalom iránti vágy.
EGYHANGÚSÁG, vagyis A VÁLTOZATOSSÁG HIÁNYA	Az élmények, izgalmak, a változatosság keresésének igénye.
A BIZALOM ELVESZTÉSE	A megtorlás vágya
KÖVETKEZETLEN FEGYELMEZŐ MAGATARTÁS	A bejósolhatóság igénye.
BARÁTSÁGOK	A gondoskodás, az önzetlenség vágya.
ERŐS KORLÁTOZÁS, DRILL	Szabadság iránti vágy.

EGY HONISMERETI SZAKKÖR MUNKÁJÁRÓL

I.

A barcsi Dráva Völgye Középiskolában körülbelül 25 éve működik egy úgynevezett humán szakkör. Ennek nem megalakulása, hanem kialakulása van, létrejötté ugyanis nem eseménynek, hanem folyamatnak tekinthető. A folyamat elindítója iskolánk szerkezetének átalakulása volt. Gimnáziumból szakközépiskolává alakították át felettes szerveink intézményünket. Ez az átalakítás szaktárgyak bevezetésével járt. A szaktárgyak óraszámát részben az irodalom, nyelvtan, történelem, művészettörténet, rajz, ének tantárgyak óraszámának csökkentésével, illetve teljes megvonásával kapták meg, részben pedig a diákok a heti kötelező óraszámának emelésével. Az ide jelentkező diákok érdeklődésének ez az új tantárgyfelosztás nagyon is megfelelt, mert a szakmáért (erdészet, vízgazdálkodás és vízepítés, vadászat, stb.) jöttek ebbe az iskolába. A humán tárgyaktól elvett órák pótlására szerveztem ebben a közegben szakkörömet. Először az óraszámcsökkentés miatt elmaradt irodalom, történelem anyag pótlására, a kommunikációs készség fejlesztésére vállalkoztunk szakköri programunkban. Ide tartozott egy-egy irodalmi alkotás feldolgozása, felkészítés a Szép Magyar Beszéd kiejtési versenyre, szavalóversenyekre. Ide tartozott az iskolaújság szerkesztése, a kulturális rendezvények – író-olvasó találkozók, múzeumi kiállítások – közös látogatása, megbeszélése, benevezés helytörténeti versenyekre, riportok készítése városunk történetében szerepet játszó személyiségekkel. Ezt a szerteszt ágazó munkát úgy éreztem, mindinkább közös mederbe kell tereljem. Egy mederbe terelni ez ideig nem teljesen sikerült. Két fő meder azonban kialakult a munkánk során: az egyik a Dráva Völgye iskolaújság szerkesztése, a másik meder, amit magunknak lépésről-lépésre úgy vájtunk, a honismereti munka. Városunk megismerése után el-kirajzoltunk félévenként egyszer hazánk egy-egy nevezetesebb helyére, hogy

azzal ismerkedjünk. A két mederben zajló munka néha összefolyik. Honismereti kirándulásainkról többnyire cikket jelentettünk meg iskolaújságunkban a Dráva Völgyében.

II.

Ezután részletesebben szakkörünk honismereti munkájáról számolok be.

Az egyszerűség kedvéért példával kezdem. A szakkör célul tűzi maga elé a tőlünk 30 km-re fekvő Szigetvár megismerését. A szakköri munka menete ezután a következő:

1) A *tanár felkészülése* Szigetvár anyagából. Ez a munka magába foglalja a város történetét és a település irodalmi, építészeti, képzőművészeti vonatkozásait.

2) A tanár kiosztja szakkörösei között a város megismeréséhez szükséges anyagot. Így például:

a) A szigeti vár története; a Török család, a Zrínyiek;

b) Az 1566-os városban

c) A várostrom megörökítése – a Zrínyiasz

d) Az ellenfél, a törökök:

Szulimán Szultán alakja a török történelemben

Szulimán emlékének ápolása:

- Turbék

- a török park kialakítása és a körülötte folyó viták

A törökök berendezkedése Szigetváron: építészeti emlékeik.

e) A XVI. századi várépítés sajátosságai;

f) Tinódi Lantos Sebestyén alakja

g) Képzőművészeti látnivalók:

- Dorfmeister: Zrínyi megdicsőülése (freskó)

- Székely Bertalan: Zrínyi kirohanása (festmény)

- Somogyi József: Zrínyi lovas szobra

- Makovecz Imre: Művelődési Központ épülete

- a kroüosztikon

3) Szakköri beszámolók a diákok gyűjtőmunkájáról.

4) Ismeretgyűjtés a kirándulás helyé-

ről. Ismerkedés, kapcsolatfelvétel.

(jelen esetben a szigetvári Zrínyi Gimnázium igazgatójával)

5) A *kirándulás*

A Dráva Völgye Középiskola igazgatója a szakköri munkatervben szereplő honismereti kirándulásokhoz biztosítja számunkra az iskolabuszt, a menza kiadja hidegsomag formájában a napi étkezési adagot. Ha a szakköri létszám meghaladja a 20 főt, a szakkörvezetőn kívül még egy tanárkísérőt kapunk a csoport mellé. Eddig minden esetben a kísérőtanár maga is honismereti érdeklődésű és ezért önként jelentkező volt. A kirándulás tanítási időben történik. Időtartama egy legfeljebb két nap. A kiránduláson igyekszünk minél többet felismerni az olvasottakból. Az idegenvezető előadásának jegyzetelése, följegyzések készítése mellett diákjaink előadással, versmondással, énekléssel is bekapcsolódnak a program megvalósításába (pl. a szigeti vár udvarában felállított Zrínyi lovas szobor mellett Somogy József alakjáról egy kis rögtönzés (1. diák), a szobor sajtóságainak elemzése, a szobor körüli viták (2. diák) részlet a Szigeti veszedelemből Zrínyi várkapitányról – versmondás (3. diák).

6) *Újra itthon*

Szakköri beszámoló következik a kirándulásról. A beszámoló többnyire vetélkedő formájában zajlik le. Kisebbségi létszámú csoport esetén szóban, nagyobb létszám esetén írásban történik a számadás. A vetélkedőn jellegesen szerepelnek a diákok. A szóbeli vetélkedőkön 3 fős csoportok indulnak.

Ezeket a beszámolókon még egyszer végigéljük a kirándulást, ismereteinket az ismétléssel elmélyítjük, s mindezeket az élményeket a vetélkedő izgalmával fokozzuk is. A vállalkozó diákok újságcikkben örökítik meg honismereti tapasztalataikat.

Egy-két nevezetes kirándulásunkról.

• Pécsvárad. E köré gyűjtöttük Mecseknádasd és Zengővárkony megtekintését

- Segesd a hajdani királynéi udvarház – és a mai Segesd
- Sárvár – Csemeszokpács
- Az ópusztaszeri emlékpark
- Komárom: Klapka Jókai Komárom és a mai Komárom
- Zala megyei településformák és a zalai fazekasok

III.

A honismereti kirándulások előnyeiről

A kirándulások az utazás izgalmával, a látvány és a tapasztalások élmé-

- nyével ismertetik meg a diákok
- nemzeti múltunkkal,
- hazánk természeti értékeivel,
- ember alkotta értékeivel,
- egy-egy tájegység népi kultúrájával,
- művészeti gazdagságunkkal: építészettünk, szobrászatunk, festészetünk kimagasló alkotásaival, egyszerűen: a mai Magyarországgal.

Közben egyéb ismeretekkel is gazdagodik a tanuló. Például megtanulja felismerni a valóságban a különböző korstílusokat. Látja a települések fej-

lődésének sajátosságait, eltérő voltát. S talán a legfontosabb, megismerkedik közben sok nagyszerű emberrel, akik népünk hagyományainak, értékeinek őrzői.

Ezek az élmények mind alakítják diákjaink ízlését, sőt egész egyéniségét. Honismereti kirándulásaink tehát nemcsak művelik, hanem nemzeti értékeink elkötelezettjeivé is tesszik őket. Akiknek, ha eljutnak is a nagyvilágba, a legfőbb céljuk mindig ez a kis ország lesz, hogy oda visszajussanak.

*Bagi Gáborné
szakkörvezető*

KÖRNYEZETVÉDŐ KONFERENCIA BARCSON

A Soros Alapítvány „Önfejlesztő középiskolai kollégiumok meghívásos pályázatának” első lépéseként kollégiumunk, a Dráva Völgye Középkiskola Kollégiuma, Környezetvédő Konferenciát tartott Barcson 2000. október 21-22-én.

Pályázati programunk iránt nagy volt az érdeklődés, amit bizonyít az is, hogy hívásunkra 11 kollégiumból 65 felnőtt és diák érkezett a Dráva parti városba. Szombat délután az előadások az évek

óta sikeresen működő humán szakör munkájáról, a szakköri tevékenység fejlesztésének lehetőségeiről, a környezetvédelmi, honismereti, helytörténeti ismeretek komplex szemléletéről és kezeléséről, a Nemzeti Parkokkal való együttműködés lehetőségeiről szóltak.

Este kerekasztal-beszélgetés formájában beszélgettünk a kollégiumok közötti együttműködés konkrét for-

máiról, az előttünk álló feladatokról. Vasárnap a Duna-Dráva Nemzeti Park munkatársai egy drávai hajókirándulással tették felejthetetlenné együttlétünket.

A pályázati célunkkal azonosulni tudó, a programunkban feladatot vállalni akaró kollégiumokkal e tanévben 2 alkalommal szeretnénk találkozni más-más helyszínen, majd 2001. szeptember-októberében is-

mét Barcson tartunk egy ún. záró konferenciát, ahol útjára bocsátunk (közös munkánk eredményének összegzéseként) egy vándorkiállítást. A Programunk iránt érdeklődő kollégiumok számára szívesen rendelkezésre bocsátjuk pályázati anyagunkat.

Barcs, 2000. november 7.

*Liptai Katalin
kollégiumvezető*

„Zöldfülűek“ avatása

Az augusztus végi iskolakezdés már oly régnek tűnik, pláne egy "zöldfülű kollégistának, akivel annyi minden történik ekkortájt. Új otthonra kellett találnia egy idegen városban, elhagyva a szülői házat és a barátokat. Aztán egyszer csak elérkezik a pillanat, amikor azt érezheti: őt, mint zöldfülűt is befogadta az új család, a kollégium.

A balassagyarmati Madách Imre Kollégiumban ugyancsak megadják a módját annak, hogy ez a folyamat ne automatikusan következzen be, nehogy a "zöldfülű" elfelejtse ezt az időszakot. Egy teljes hét a "befogadó ceremónia"!

Mindenkinek illik ugye ismernie elődei történetét, ezért aztán Nemeček Péter igazgató vázolja a hely történelmét. Kezdve az 1947-es népi kollégiumként való megalakulással, amikor még csak 28 szalmazsák várta a beérkezőket. Azóta öt épületben működött az intézmény, míg 1983-ban a jelenlegi négy emeletesbe költözhettek a kollégisták. Bepillantottak a dokumentumokba is a diákok, fotók jártak körbe és vi-

deóról is megelevenedett az egykori élet.

Az ünnepi vacsorát megelőzi az igazgatói beszéd és a Diákönkormányzat elnökének, Csáky Csongornak a köszöntő szavai. "Kívánom, hogy legyenek boldog és vidám kollégista éveitek és legyetek jó kollégisták"- e szavakkal zárta mondandóját az öreg-diák. Az est érdekességének számít, hogy a régi kollégisták szolgálnak fel ilyenkor az újaknak. Hiába, az ünnep, az ünnep!

Bár előre aggódik minden zöldfülű, hogy mit kell vajon kiállniuk az avatáson, de a tréfás avatás több órás vidámságot hoz. Sok-sok megoldandó, legyőzendő feladat igazságos értékelését külön zsűri tartotta a kezében. Az elsősöket külön csoportokba osztotta a diákönkormányzat, melléjük pedig egy-egy felsőbb éves segítő került. Aztán jöhetett a zsákban futás, a tojásvezetés, a gyertyafújás, stb. Minden elsős elvállalta a feladatokat és számos néző szurkolt nekik ehhez. Végül a közös fogadalom avatta őket hivatalosan is kollégistává. Egy teljes napot szántak a focinak, a város középiskolásainak a részvételével.

A csoportmérkőzések kieséses rendszerben zajlottak. A döntő mérkőzést a házigazdák a Szondisokkal játszották, eredménye 2: 0, góllövők: Faliszek Norbert és Kovács Péter voltak.

A végső sorrend:

1. Madách Imre Kollégium
2. Szondi Ipari Szakképző és Szakmunkásképző
3. Szent Imre Keresztény Általános Iskola és Gimnázium
4. Balassi Bálint Gimnázium
5. Mikszáth Kálmán Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakközépiskola
6. Szentgyörgyi Gimnázium

Október 4. Madách halálának a 136. évfordulója. A kollégium névadójának tiszteletére felkeresték az egykori Madách birtokot Csesztvén, az ottani Emlékmúzeumot. Az első éves Dudás Anikó emlékezett meg a költő és drámaíró életének főbb állomásairól majd koszorút helyeztek el az emléktáblánál.

Az esti diszkóban több mint 70-fel a Szalézi Kollégium diákjai is bekapcsolódtak egy kis diákos lazításba.

Itt már a "fülek színe" sem számított!

Hallottátok, hogy...

... éjjelente állathangok szűrődnek ki az egyik emeleti szobából? Vajon mi folyhat odabenn??!

... az emeleti fürdőszoba helyén magánzárka kialakítását tervezik? A tesztelés már folyik. M. Melinda szanyi lakos a próbák során beszorult a leendő fogdába, és csak a két "szuper vumen" (T. Livia és D. Andrea) segítségével sikerült kijutnia.

... az OÉTI emberi fogyasztásra alkalmasnak minősítette a kollégiumban felszolgált fejedelmi étket? A korrupciógyanús ügyben a nyomozás még folyik.

... a kollégiumban újra bevezették a halálbüntetést? Ennek egyetlen oka az, hogy az eddig kilátásba helyezett szankciókkal nem tudták visszaszorítani az itt lakók azon igényét, hogy néhanapján kinézzenek az ablakon.

... a Hallowe'ent megelőző héten zombik vették uralmuk alá a kollégiumot? Gyanútlan áldozataikat rémes külsejükkel riogatták.

... pár hete az emeleti folyosón "valaki" csábító hastáncot lejtve ércesen zengő hangján a "Boci-boci tarka..." kezdetű mélyenszántó szövegű dallal kápráztatta el a közönséget?

Forrás: „MO MI DU“ (MOst MI DUmálunk) című kollégiumi diáklapból
Pálffy Miklós Kereskedelmi Középiskola Kollégiuma, Győr